

Bilag 1

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

alm. del - bilag 101 (offentligt)

alm. del bilag 77 SOU

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

23. oktober 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Socialministeriets grundnotat vedrørende Kommissionens Grønbog om: Fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar.

Grundnotat til
Folketingets Europa-udvalg

Kommissionens Grønbog om: Fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar

1. Baggrund og indhold

Det er ikke blot i Danmark, at spørgsmålet om virksomhedernes sociale ansvar¹ (VSA) i løbet af de seneste 5-10 år har erobret en fremtrædende plads i erhvervslivet, i politikudvikling og i den offentlige debat. Det er også sket i en række andre europæiske lande.

Internationale organisationer som FN, Verdensbanken, ILO og OECD har igennem nogen tid udviklet særlige programmer og organiseringer på feltet, mens EU-kommissionen ikke hidtil har viet området nogen større, officiel opmærksomhed.

Anledningen til Kommissionens beslutning om at udarbejde en Grønbog var en henvendelse fra 19 europæiske toperhvervsledere til formanden for det portugisiske EU-formandskab, Premierminister António Guterres og hans kolleger i EU, i forbindelse med Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000. Henvendelsen var bl.a. underskrevet af 4 danske erhvervsledere: Mads Øvlisen, Palle Simonsen, Lars Kolind og Lars Nørby Johansen. Henvendelsen fremhævede erhvervslivets muligheder for at bidrage til social bæredygtighed og fremdrift i Europa, og stillede 12 forslag til handling ("For an Entrepreneurial and Inclusive Europe – 12 Proposals for Action"). Henvendelsen var organiseret af det europæiske virksomhedsnetværk EBNSC (i dag CSR Europe) og The Copenhagen Centre, der blev oprettet af den danske regering i 1998.

Med støtte fra bl.a. Statsministeren og António Guterres indarbejdede stats- og regeringscheferne på den baggrund en appel i topmødets konklusioner til det europæiske erhvervsliv om at udvise et socialt ansvar.

¹ Iflg. Grønbogen betyder virksomhedernes sociale ansvar "i al væsentlighed, at virksomhederne frivilligt beslutter sig til at bidrage til et bedre samfund og et renere miljø". Grønbogen benytter således den brede definition af begrebet, der er almindelig i international sammenhæng, og som, mere dækkende, på dansk kunne kaldes "virksomhedernes samfundsmæssige ansvar".

Kommissionens beslutning om at udarbejde en Grønbog om virksomhedernes sociale ansvar skal ses på denne baggrund. Grønbogen forventes i øvrigt fulgt op af et egentligt kommuniké (Hvidbog) under det danske EU-formandskab i 2002.

Grønbogen har foreløbig vakt en betydelig interesse blandt regeringer, organisationer og virksomheder, og er umiddelbart blevet positivt modtaget som et vigtigt signal fra Kommissionen. Ifølge sagens natur udtrykker den ikke direkte prioriteringer eller retningslinier på området, men er i alt væsentligt en beskrivelse og gennemgang af baggrunden for udviklingen og de områder, hvor virksomhedernes sociale ansvar udfolder sig i medlemslandene.

I Grønbogen udtrykkes fra starten begrebets store bredde og mangfoldighed, ligesom frivillighedsprincippet og virksomhedernes egeninteresse understreges. Det er værd at bemærke, at der lægges vægt på at se VSA som en integreret og kommercielt gavnlig del af virksomhedernes forretningsstrategi.

Der henvises til den *politiske sammenhæng*, navnlig VSA's positive betydning for Lissabon-målsætningerne om et konkurrencedygtigt, dynamisk og socialt sammenhængende Europa. Nødvendigheden af partnerskaber mellem virksomhederne, arbejdsmarkedets parter, det offentlige, NGO'er m.fl. fremhæves, og det understreges, at selvom det sociale ansvar udfolder sig i et stort antal virksomheder, er der behov for at støtte en yderligere udvikling, ikke mindst i de små og mellemstore virksomheder, der har særligt behov for denne støtte.

Iflg. Grønbogen vil en *EU-strategis* vigtigste bidrag være at supplere eksisterende aktiviteter og give dem øget værdi ved at:

- *etablere en overordnet EU-ramme, der sigter mod at fremme kvaliteten og sammenhængen i metoderne for udøvelse af socialt ansvar gennem udvikling af brede principper, metoder og værktøjer og fremme af god praksis og nyskabende ideer,*
- *støtte metoder baseret på god praksis for omkostningseffektiv evaluering og uafhængig kontrol af virksomhedernes udøvelse af deres sociale ansvar for således at sikre effektivitet og troværdighed.*

I *Grønbogens afsnit 2* opdeles VSA i hhv. det *interne* og det *eksterne* sociale ansvar.

Indenfor virksomheden angår socialt ansvarlig praksis iflg. Grønbogen primært de ansatte og vedrører spørgsmål som investering i menneskelig kapital, sundhed og sikkerhed og styring af forandring, mens miljøansvarlig praksis hovedsagelig vedrører forvaltning af de naturressourcer, der anvendes i produktionen. Den åbner mulighed for at styre forandringer og forene social udvikling med øget konkurrenceevne. Området omfatter således iflg. Grønbogen

- Personaleledelse og -udvikling (bl.a. tiltrækkelse og fastholdelse af medarbejdere samt rummelig ansættelsespraksis og uddannelse)

- Sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen
- Tilpasning til forandringer (omstruktureringer, lukninger, sammenlægninger osv.)
- Forvaltning af virkninger på miljøet og naturressourcer

Den eksterne dimension betyder iflg. Grønbogen, at virksomhedens sociale ansvar ikke er begrænset til selve virksomheden, men rækker ud i lokalsamfundet og involverer en lang række interessenter ud over ansatte og aktionærer: forretningspartnere og leverandører, kunder, offentlige myndigheder og lokale NGO'er, herunder miljøorganisationer. I en verden med multinationale investeringer og globale forsyningskæder må virksomhedernes sociale ansvar også række ud over Europas grænser. Den hurtige globalisering har fremmet drøftelserne om global styring: udviklingen i antallet af virksomheder, der frivilligt påtager sig et socialt ansvar, herunder overholdelse af menneskerettigheder og globale miljøhensyn, kan ses som et bidrag hertil.

I afsnit 3 beskrives en række områder, der opfattes som elementer i en "holistisk tilgang" til VSA:

- Socialt ansvarlig ledelse
- Socialt ansvar i rapportering og revision (sociale regnskaber, indikatorer, standarder for rapportering, kontrol/revision vedr. troværdighed mv.)
- Kvalitet på arbejdspladsen (bl.a. inddragelse af og investering i medarbejderne, "social dialog")
- Social mærkning og miljømærkning, hvor behovet for uvildig kontrol med troværdigheden samt for mere ensartede kriterier fremhæves. Mærkning har efter alt at dømme høj prioritet i Kommissionens strategiske overvejelser.
- Socialt ansvarlig investering, hvor der bl.a. tales for større konvergens mellem de kriterier, der udvikles af virksomhederne, og på den anden side de kriterier, der anvendes af finansanalytikere og såkaldte screeningsfirmaer, for at vurdere en virksomheds sociale og miljømæssige indsats. Også dette område har erfaringsmæssigt høj prioritet i Kommissionens overvejelser.

2. Gældende dansk ret.

Grønbogen er et politisk instrument og der er derfor ingen umiddelbar relation til gældende dansk ret.

3. Kommissionens høringsproces.

Høringsprocessen fokuserer på *partnerskaber*: Alle interessenter opfordres til at "fremsætte deres synspunkter om, hvordan der kan opbygges et partnerskab med henblik på at udvikle en ramme for fremme af virksomhedernes sociale ansvar, der tager hensyn til både erhvervslivets og interessenternes interesser". Særligt fremhæves det offentlige rolle: "Virksomhederne må arbejde sammen med de offentlige myndigheder

for at finde nyskabende måder at udvikle virksomhedernes sociale ansvar på. Et sådant partnerskab kan yde et betydeligt bidrag til at nå målet om at fremme en model for virksomhedernes sociale ansvar baseret på europæiske værdier”.

Der oplistes en lang række spørgsmål, som interessenterne opfordres til at forholde sig til. De omhandler:

- EU's rolle, dvs. en stillingtagen til de to hovedelementer i en EU-strategi, jf. ovenfor.
- Virksomhederne og det sociale ansvar, herunder især hvordan VSA kan udbredes som en sund forretningsstrategi.
- Vigtige aktører og interessenter, dvs. navnlig hvordan der bedst kan etableres en struktureret dialog mellem virksomhederne og de forskellige interessenter, og hvordan EU kan fremme en sådan dialog.
- Evaluering og effektivitet, dvs. hvordan kan man bedst udvikle, evaluere og sikre effektivitet og pålidelighed i de værktøjer, der bruges til at fremme social ansvarlighed ("Codes of conduct", afrapportering, mærkning osv.).
- Foranstaltninger til støtte for VSA. Hvilke foranstaltninger? Og på hvilket niveau? Støtte til efteruddannelse og omskoling af ledere? Information og erfaringsudveksling? Socialpolitisk analyse og forskning? Analyse af de juridiske rammer?

Frist for høringsvar er 31. december 2001.

4. Høringsparter

Grønbogen vil blive sendt i høring hos følgende parter:

Centralorganisationernes Fællesudvalg

Center for Ligebehandling af handicappede

Center for små handicapgrupper

Det Centrale Handicapråd

Det Sociale Råd

De Samvirkende Invalideorganisationer

EF-specialudvalget vedr. arbejdsmarked og sociale forhold

Frederiksberg Kommune

Håndværksrådet

Kontaktudvalget til det frivillige sociale arbejde

Københavns Kommune

Nævnet for Etnisk Ligestilling

Sammenslutningen af Institutioner for Erhvervshæmmede

The Copenhagen Centre

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Grønbogen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

6. Samfundsøkonomiske konsekvenser.

Grønbogen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

7. Proportionalitets- og nærhedsprincippet.

Grønbogen indeholder ingen beskrivelse af grøn bogens begrundelse i forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet, hvilket heller ikke skønnes relevant.

8. Tidligere forelæggelser i Folketingets Europaudvalg.

Grønbogen har ikke tidligere været forelagt for Europaudvalget.

Kommissionens spørgsmål vedr. fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar:

EU's rolle

Hvad kan Den Europæiske Union gøre for at fremme udviklingen af virksomhedernes sociale ansvar på europæisk og internationalt plan? Bør EU navnlig supplere virksomhedernes eksisterende aktiviteter i forbindelse med det sociale ansvar og give dem øget værdi ved at:

- udvikle en overordnet europæisk ramme i samarbejde med hovedaktørene i forbindelse med socialt ansvar, der sigter mod at fremme gennemsigtighed, sammenhæng og god praksis i virksomhedernes udøvelse af deres sociale ansvar?
- fremme konsensus om og støtte af effektive metoder til evaluering og kontrol af virksomhedernes foranstaltninger til opfyldelse af deres sociale ansvar?
- og/eller ved hvilke andre midler?

Virksomhederne og det sociale ansvar

- Hvilken rolle spiller det sociale ansvar i virksomhedernes forretningsstrategier?
- Hvilke drivkræfter kan få virksomhederne til at påtage sig deres sociale ansvar? Hvilke forventninger ligger der bag, når de påtager sig det? Hvilke områder fokuserer de på? Hvad får virksomhederne ud af det?
- Hvad er de bedste og mest udbredte måder, hvorpå virksomhedernes sociale ansvar kan gennemføres og forvaltes? Hvilken god praksis findes der for SMV'er?
- Hvordan kan vi bedst arbejde videre med opfordringen til erhvervslivet i Kommissionens forslag til en strategi for bæredygtig udvikling om at offentliggøre et "trefoldigt resultat" i deres årsberetninger til aktionærene, som viser virksomhedernes resultater ud fra økonomiske, miljømæssige og sociale kriterier?
- Hvordan kan man bedst etablere forbindelse mellem de sociale og miljømæssige dimensioner af virksomhedernes sociale ansvar?
- Hvordan kan man bedst fremme yderligere viden om erhvervslivets interesse i virksomhedernes sociale ansvar og merværdien heri?

Vigtigste aktører og interessenter

- Hvordan kan man bedst etablere og udvikle en struktureret dialog mellem virksomhederne og deres forskellige interessenter om virksomhedernes sociale ansvar?
- Hvilken rolle skal de vigtigste aktører, dvs. virksomheder, arbejdsmarkedets parter, offentlige myndigheder, NGO'er, have med hensyn til at fremme virksomhedernes sociale ansvarlighed?

- Hvordan kan EU fremme en bredere anvendelse af principperne for social ansvarlighed gennem sine politikker både inden for EU og internationalt, herunder gennem sin politiske dialog og sine partnerskabsaftaler, i sine programmer og gennem sin tilstedeværelse i internationale fora?

Evaluering og effektivitet

- Hvordan kan man bedst udvikle, evaluere og sikre effektivitet og pålidelighed i de værktøjer, der bruges til at fremme social ansvarlighed, f.eks. adfærdskodekser, social rapportering og revision, social mærkning og miljømærkning, socialt ansvarlig investering?

Foranstaltninger til støtte for VSA

- Hvilke foranstaltninger er de mest hensigtsmæssige til at fremme og støtte udviklingen af virksomhedernes sociale ansvar? På hvilke niveauer (i virksomheden, lokalt, regionalt, inden for sektoren, nationalt, i EU og internationalt) kan sådanne foranstaltninger mest hensigtsmæssigt gennemføres?

Disse foranstaltninger kunne omfatte:

- støtte til efteruddannelse og omskoling for at sikre, at lederne har de nødvendige kvalifikationer og kompetencer til at udvikle og fremme virksomhedernes sociale ansvarlighed
- informationsformidling og –udveksling, især om god praksis for virksomhedernes udøvelse af deres sociale ansvar, fastsættelse af standarder, benchmarking og overvågning, aflæggelse af regnskab, revision og rapportering
- socialpolitisk analyse og – forskning på mellemlang sigt
- analyse af, hvilken rolle de juridiske rammer spiller.